

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én
másfél íven és az egyleti tagoknak ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizet-
hetnek elő, féléves előfizetés el nem fo-
gadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az
Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad
felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Szabó József; Dr. Berde Aron, Br. Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor;**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Felhívás. — A cukorrépa Erdélyben. IV. (GV.) — Általános termelésre ajánlt gyümölcsfajok. — A keverék-trágya. — Hagymatermesztés. — A phylloxera ügyben. — Az enyedi cukorgyár ügye. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés február 28-án. — Piaczi árak. —

Felhívás.*)

Az erdélyi gazdasági egylet „A cukorrépa termelés vezérfonala“ czim alatt Szemere Huba tollából gyakorlati utmutatást adott ki, mely martius-hó 25-én jelenik meg és melyet az erdély-részi cukorrépatermelőknek díjtalanul bocsát rendelkezésükre.

Felhivatnak tehát mindazon t. gazdatársak, kik a cukorrépa termelésre már szerződtek, vagy annak kísérleti termelésére vállalkozni ókajtanak: sziveskedjenek becses nevüket és lakezimüket az erdélyi gazdasági egylet titkári irodájával Kolozsvárt, egy 5 kros levélbélyeg csatolásával mielőbb tudatni, mire fentnevezett munka nekik keresztökös alatt meg fog küldetni.

A kísérlettevőkkel egyidejűleg tudatjuk, hogy jelentkezésük esetén nékik félholdra való cukorrépa-maggal szintén díjtalanul szolgálunk. —

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató válaszmányának Kolozsvárt, 1889. február 28-án tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

*) Erdélyrészi t. laptársainkat jelen „Felhívás“ szives átvételére tisztelettel kérjük.
Szerk.

A cukorrépa Erdélyben.

IV.

A vetőmag. A cukorrépa munkája. Munkaszámítás. Termés átlagok. A cukorrépa ára

(GV.) A cukorrépa-magra nézve tulajdonképen nem sokat mondhatunk, mert a nálunk tervezett szerződés szerint azt a gyár adja s annak használata kötelező! A gyár érdekében fekvőnek és ennél fogva igen természetesnek találásók, ha ezen mag oly fajtaból kerülne ki, mely igen nagy cukortartalom mellett igen kevés tömeget ad! És erre van már példa is: egy gazda, ki a surányi cukorgyárnak szállított, az onnan kapott Vilmorin-féle mag miatt abban hagyta a termelést, ámbár közel volt a gyárhoz és aránylag olcsón produkált. A gyáros tehát — mint egyik jeles gazdasági írónk helyesen mondja, — nyújtson biztosítékot az efféle eljárás ellen; mert a milyen igaz, hogy a tartalom nélküli vagy könnyű répatermések a gyártás mai igényeinek nem felelnek meg; ugy az is igaz, hogy murkot sem akar a gazda termelni! Azért nagyon czélszerű, ha e fontos kérdés a szerződésben méltányos és közös elintézésre talál. —

Hogy melyik vidékre melyik a legjobb mag? azt megint csak számos helyszini kísérlet döntheti el és ha a székely földön a gemblouxi (Belgiumban gazdasági kísérleti állomás) eredményeket idézik mintegy utánzandó példának; őszintén óhajtjuk, hogy bár ne csalódnának! Különben kénytelenek vagyunk e helyen megjegyezni, hogy mi sem nehezebb, mint hazai adatokat szerezni! A brassói gyár vezérczéje sem hivatalos, sem magán felkérésre nem nyilatkozott; a Háromszéken hirlapban megnevezett három kísérlettevőről pedig ugyanazon forrás (a „Székely nemzet“) a következő megjegyzést közli, midőn a mult év december 13-ikán Sepsiszentgyörgyön tartott cukorrépa értekezlet-ről referál: „fennmaradt megfejtetlenül az a kérdés, hogy

a termelendő répafajokra vonatkozó figyelmeztetés az ez évi kísérleteknél gyakorlatiasnak bizonyult-e? s pedig azért, mert a kísérletezők ez irány megfigyelésére nem voltak felhíva. Tán nem fogunk megezáfoltatni, ha azt állítjuk, hogy az illető urak nem is tudták, minő fajú maggal tettek kísérletet és ez magyarázza meg a fent idézett diplomatiái kifejezést! —

A mi a cukorrépa munkáját illeti, természetesen itt részletekbe nem bocsátkozhatunk, hanem inkább csak általános szempontokból indulhatunk ki! Főkérdés, hogy a cukorgyár környezetén van-e oly lakosság, mely a cukorrépa termelésére alkalmas, mert ez a növény a munkások kiváló gondozását és gyakorlottságát kívánja meg; eltekintve attól, hogy a gyári feldolgozás még nagyobb értelmiségű kézi erőt feltételez. De nemcsak legyen ily lakosság, de számszerint is elegendő legyen; mert a munkás kéz hiánya már számos gazdát és gyárat megbuktatott.

Maga a munka, például a diószegi (pozsonymegyei) gyári gazdaságban a következőleg folyik le. A répa árpa- vagy buzatarlóba jön; mindkét esetben a tarlót ősszel „buktatják“, és azután jó ekével a talajt 27—32 cm-re (12—14 hüvelykre) felszántják. Tavasszal a mélyen szántott földet megboronálják, a műtrágyát kézzel reá szórják és végül fogatos, vagy gőz-grubberrel a vetésre előkészítik, mely természetesen sorvető-géppel történik. Ha a répának már látható nagy levele van, azt kézzel megkapálják, a mi a kitűnően mivelte földben könnyű munka! Az eszköz is inkább daraboló, mint kapáló; a második kapálást ekével végzik. Az „egyezés“ (ritkítás) közben a földet a répa körül kis kapákkal lazítják meg, mire a felesleges növényeket kitépik. Egyezés után — a mi ottan, bár elég ritkaság, szakmányban történik — ha a répa eléggé megerősödött, hogy a mélyebb kapálást eltűri, akkor keresztben kapálják meg s végre töltőgető ekével feltöltik. A kiszedés sorrendben történik, a répát a mezei utakon prizmákba rakják, honnan szükség szerint elfuvarozzák. —

A cukorrépa mag vetését illetőleg azt a furcsaságot is olvastuk egy erdélyrészi lapban, hogy az szórva is megejthető! Kinek fogalma van arról, minő fontossággal bír a cukorrépa rendes sorbani és sorközi távolsága, az ilyen tanácsot bizonyára nem fogja követni.

Szűkebb hazánknak egy másik felszólalója pedig azt állítja, — még pedig a cukorrépa termelés előnyei között — hogy: „a munka nem torlódik össze nyáron át, a napszám nem emelkedik fel!“ Hát ez bizony vastag tévedés és épen az ellenkezője igaz! Erdélyben a legtöbb vidéken a törökbuza és répakapálás össze fog esni; a mi pedig a kiszédést illeti, az már épen kedves terminusra esik, mert ekkor van: a törökbuza szedés, a szüret és az egész őszi munka. Egyéb dolgunk aztán az igaz, hogy nincs!!... Halljuk csak, mint mond e tárgyról egyik tapasztalt cukorrépa termelő, Molnár Lajos: „A munkás kezeknek rövid időre való összponto-

sítását feltétlenül megkívánó legsürgősebb munka a répa kiszédése, mert jöhet az 1888-ikihez hasonló ős és a répa befagy; pedig ilyenkor van a legtöbb egyéb munka összetorlódása is, azért a kiszédést legjobb szakmányba adni, mázsa vagy holdszám, az előbbi rendszer természetesen jobb.“ — A mi azon állítást illeti, hogy a napszám nem fog emelkedni: ez ideig-óráig talán talál, de a munkás hamar fog észre térni s a szerződés hatánapjai által sujtott gazdát tetszése szerint zsarolni. Tudunk esetet, hogy egy hold répának kiszédése 20—30 frtba került; de még a zsarolást figyelmen kívül hagyva, nálunk már a klíma is olyan, hogy a kiszédést sietve kell végeztetni. Szeptember közepe előtt alig lehet még répát szedni, hiszen cukortartalma épen az utolsó hetekben, mondhatjuk napokban emelkedik rohamosan; october közepe pedig többnyire már deres-fagyos. A répa 1—2° hideget a földben baj nélkül kiáll, de ha a hőmérsék még jobban csökken, esténként czélszerű szalmát hinteni a fedetlen részre. Látjuk tehát, hogy 4—5 hetünk marad a répa kiszédésére, de sokszor e rövid időszak alatt is katastropha áll be. Így a múlt évben Európa szerte nagy veszteséget okozott a korai 7—8°-os hideg: sok répa a földben fagyott, vagy a még be nem takart kazlakban romlott meg. Csupán Morva és Sziléziában 800,000 mázsa répa pusztult el, míg a megmaradtnál a minőségi veszteség a cukortartalomban egy százaléknál többet tett!

Mindezen körülmények legtapasztaltabb répa termelőink egyikét, Leidenforst Lászlót a következő megszívelendő kifakadásra indítják: A ki nagy terjedelmű cukorrépa ültetvényeket létesít és azt hiszi, hogy majd a környéken levő kisbirtokosságból ki fog telni a szükséges kézi munka erő, az hazánknak még legnépesebb vidékein sem lesz megóva a keserű csalódásoktól. Tehát vándormunkára, vagy telepítésre lesz szükség!

De nemcsak az időjárás kényszere folytán lehetünk kitéve munkásaink zsarolásának, hanem akkor is, ha ezek megtudják, hogy a termelési szerződés például 10 évre szól; mert ez is alkalmat ad nekik arra, hogy „nélkülözhetlen“ voltakra hivatkozva, tevékenységüknek tulmagas árt szabjanak. Ugyanez az átok sujthatja a gyári gazdaságokat is; így Aszód és Edelény tisztán azért buktak meg, mert nem tudták a répát kellő időben és jól megmiveltetni; a szedésnél pedig a 20—30 frtnak követelése úgy szólván rendes ár volt. —

A munkaszámítás hely és körülmény szerint — a mennyiben az egyáltalában megtudható — nagyon változik. Molnár Lajos csak a kapálásra (I. kibuvás után 6; — II. ritkítás alkalmával 12, — III. későbbi időszakban 6, — végre IV, mint nagyon ajánlatos, 4 napot), összesen 28 napot számít holdanként; de a második és harmadik munkát lókapa is végezheti. Hitschmann H. Hugó gazdasági „Vademecum“ című munkája egy hold cukorrépa vetésére, miveltetésére, betakarítására és szállítására 10 ket-

tős fogatot és 58 gyalog munkást számít fel. Leidenfrost László és Gyula lévai béruradalmáról a következő munka-adatok lettek közölve, melyekhez Kolozsvár vidéki árak vannak csatolva:

1. Tarlószántás 3-as ekével	2	frt
2. Boronálás	1	"
3. Mélyítés Sack-ekével	6	"
4. Porhanyítás Colemann-mélyítővel	5	"
5. Kapálás kikelés után 8 ember	3	" 20 kr.
6. Egyezés 16 "	8	"
7. További kapálás 12 "	7	" 20 "
8. Fogatos kapálás	3	"
9. A répa kiszedése (10 kr. mmánként)	14	"
10. Kazalba rakás (1—1½ kr. "	1	" 60 "
összesen	55	frt —

Itt még hiányzik egy nevezetes posztó, t. i. a szállítás!

Lássuk már most Leidenfrost-nak egy pénzbeli számítását, melyet az igáserő elhagyásával állított fel:

Első kapálás	3	frt 20 kr.
Egyezés	8	" — "
Második kapálás	6	" — "
Lókapa után kézi munka	1	" — "
Kiszedés	13	" — "
Behordás a gyárba	3	" 90 "
összesen	35	frt 10 kr.

Ha ezen összeghez hozzáadjuk a fentidézett fogatos költségeket, a kettő meglehetősen találni fog; meg kell azonban jegyezni, hogy Leidenfrost nem cukrot gyártott répájából, hanem szeszt, minélfogva a mívelése sem volt oly drága, mint máskülönb.

Koppély Géza szerint Hatvan környékén a költségek következők:

Mély szántás	8	frt — kr.
Exstirpálás vagy szántás	3	" — "
Vetés	1	" 60 "
Boronálás	1	" 20 "
Első kapálás	4	" — "
Második kapálás és egyezés	8	" — "
Harmadik kapálás	4	" — "
Negyedik kapálás	4	" — "
Kiszedés és takarás	16	" — "
összesen	49	frt 80 kr.

A szállítás itt is figyelmen kívül maradt!

Legalaposabbnak látszik a biai uradalomnak a következő számítása, hol azonban a műtrágyára fordított csekély összeg tűnik fel:

Őszi mély szántás	6	frt 43 kr.
Tavaszi szántás-vetés	3	" 83 "
Vetőmag	3	" 77 "
Műtrágya	5	" — "
Kézi mívelés	17	" 22 "
Vonó erő pótlás ehhez	—	" 44 "
Kiszedés: kézi s vonó erő	15	" 61 "
Vasuti szállítás "	11	" 87 "
Különféle kiadás	1	" 19 "
összesen	65	frt 36 kr.

Ezen számítások után már most a termésátlag az, mely leginkább érdekel! Fajdalom, itt sem tudunk még megbízható erdőlyrészi adatokra hivatkozni, ámbar úgy hivatalosan, mint magán uton minden lehető el volt próbálva s a kísérletvevőkül megnevezett t. urak külön levélben is meg lettek keresve. Válasz azonban csak egy helyről jött, mely elmondja, hogy a Barcaság egyik községéből kapta — megnevezés nélkül — a magot és azt ott-hon, kézzel szórva próbaképen el is vetette s takarmányrépa módjára mívelte. A bevetett egész terület csak 200 □ öl volt, a nyert termés sulya „legalább 20 metermázsza lehetett.“ Az ilyen, utasítás nélkül véghez vitt kísérlet jogosan sem pro, sem contra fel nem hozható; mert sem a mívelés, sem a hozam számbavétele megfelelően és hitelesen nem történt.

Ezeknek előrebocsátásával kezdjük a monarchia másik felének adatait. A központi répaczukoregylet nyilatkozata szerint a termés igen váltakozó: 86 mmázsa rosz, 115 közép és 144 jó hozamot képvisel. Némely kivételes esetben azonban a termés 172 mmázsa is felmegy.

A cseh földmívelési tanács azt mondja, hogy jó gazdaságokban 165--180 metermázsaát jó középtermésnek tekintenek, mint maximumot pedig 250 mmázsaát állapítanak meg; ehhez azonban kitűnő, legjobb trágyaerőben lévő talaj és kiválóan kedvező időjárás közreműködése szükséges. Biztosat egyáltalában nem lehet mondani, például 1887-ben 120 metermázsaát holdanként már igen jó termésnek tartottak, mert volt elég gazdaság, hol a hozam 75—90 mmázsaát tett.

Hitschmann már idézett Vademecumja egy holdon 104—207 metermázsaát állapít meg, az átlag szerinte 155. Ezen adatokhoz Szulyovszky Ignác országgyűlési képviselő ur is hozzájárul, midőn azt mondja, hogy 10 évi átlagban 150 metermázsaánál többre számítani nem lehet. Koppély Géza szerint 100 mmázsa is kielégítő átlag, Nagy-Surány 25 évi tapasztalata szerint 80—100 mmázsa között mozog az átlag; a hatvani kísérletek (120 termelési helyről) is ezen utóbbi szám mellett szólnak.

A biai-bajnai uradalom utolsó négy éve: 1885—1888 alatt 111—185 mmázsa van kimutatva, átlag 139. Diószeg 1881—1885-ig 146—260 mmázsaig sorolja fel terméseit, az átlag 171. Ács 124—167-el szerepel, de vannak azután itt és más gyáraknál gyenge számok (és évek) is, hol 65, 69 és 79 mmázsaát találunk, mint hozamot feljegyezve.

A répaszeszgyárak általában nagyobb terméseket mutatnak ki, a mi nagyrészt onnan származik, hogy ezen ipar egészen másként tisztított répát használ fel, mint a cukorgyár, hol a répának legkevesebb egy ötöde a levél tövéen marad. Tíz évi átlagban például Léva 149 mmázsaát termel, a minimum 77-et, a maximum 211-et tett; újabb tapasztalatok szerint azonban 243 mmázsa is előfordul. Mezőhegyesen eddig szintén szeszre dolgoztak valóban mesés eredménnyel, például 1880-ban az egyes répafajok 400, 420, sőt 520 metermázsaát adtak, az évi átlag termés pedig

(800-nál több holdról) 215 és 355 metermázsa között változik; igaz, hogy a gőzeke kitünő mivélése mellett! —

A répa áráknál tulajdonképen, mint minden czikk-nél, a kínálat és kereslet határoz, tehát verseny támad. Ez azonban csak az iparilag fejlett vidékeken fordul elő; Magyarországon, hol a múlt évben mindössze 11 gyár működött, erről alig lehet szó! Ugy a cseh földmivelési tanács, mint a központi répacukor-ipar-egylet szerint az ár többnyire fix (határozott; tehát nem a cukortartalom százaléka szerinti), 95—120 krajczár között változik, ehhez jön a szállítási költség és 40—50% répaszelet, mint takarmány. Régebben a cukorár szerint alkudtak (például october—decemberi árban) és ennek $3\frac{1}{2}$ —4%-át fizették a répa metermázsájáért; az új törvény óta pedig $5\frac{1}{2}$ —6%-ot számítanak. Ha például ez utóbbit vesszük fel és a nyers cukor árát 16 frtban, akkor $16 \times 6 = 96$ krajczár esnék a répara. A legtöbb gyár a szeleten kívül még műtrágyát (a gyártásnál felhasznált mézsziszapot) és termelési előleget ad; sőt az is előfordul, hogy a répamivelési gépeket kölcsön adják. Legnagyobb a versengés most Csehországban, hol következő feltételek mellett történtek kötések: a cukor-répa metermázsája 1 frt 40 kr, visszaadnak 50% szeletet, 10 kiló mézsziszapot és — 3 kiló nyers cukrot!!

A bia-bajnai uradalom répa ára átlagban $95\frac{1}{2}$ krt tett, Diószeg 1 frtot adott; Hatvan 80 kr. alapárt fizet; Erdélyben 65—70 krtól felfelé fog történni cukortartalom szerint az árszámítás. —

Általános termelésre ajánlt gyümölcsfajaink.

Idejében valónak és szükségesnek tartjuk olvasó közönségünk tudomására hozni, kertészeti szakosztályunk megállapodását azon gyümölcsfajokra nézve, melyek az egyleti köztelken nagyban való elterjesztésre termeltetnek s egyáltalában tenyésztésre ajánlhatnak.

E névsor nem új, régi ismerőseink előtt azonban ismételtelen fölújítani azoknak sem árt, — annyival szükségesebb pedig ez fiatalabb nemzedékünkre nézve, — hogy idejekorán tisztába jöjjön, hogy mit termeljen s esetleg mit ajánljon hozzá forduló ismerőseinek.

Hosszas tapasztalat műve a „választott“ névsor összeállítása. A végtelen bukdácsolás és csalattatás sarkalta szakosztályunkat, hogy végre-valahára a több ezerre rugó gyümölcsök redukcióját megtegye. S azon fajokat pedig, a melyek az alább elősoroltakon kívül, még különös figyelmet érdemelnek, szintén az egyleti köztelken egyes anyafákban tartson fenn; részben kipróbálás céljából, — részben az azokkal megismerkedni óhajtók kedvéért.

S hogy egyáltalában hazánk bármely vidékén lakó ügytársunk tájékozhasssa magát, „Zónák“ szerint is jelezvük, „választottaink“

A zónákat pedig ekkép állapítottuk meg:

I. zóna, a legjobb gyümölcsstermelő vidék, a mely t. i. a legjobb szőlő- s illetve borvidékkel összeesik — s hol az őszi barack és minden nálunk termelhető csemege-gyü-

mölcsfaj megterem. A II-ik zóna, azon dombos vidék és völgy, hol a bortermelés még lehető ugyan, de nem ad első rendű terméket. A III-dik zóna zordabb és oly hegyi vidék, mely a bortermelést teljesen kizárja.

E javaslat azonban a lokális fajokra egyáltalában nem terjed ki

E szerint tehát az I. II. III. számok jelzik, hogy mely gyümölcsök mely zónákba valók.

Almák: Batul, pónyik, Bodor renetje, londoni pepin, Cox Orange pepinje, Baumann renetje, kanadai renet, ananász renet I. II. zóna.

Gravensteini, danczigi bordás, kárméliták renetje, Török Bálint, Szászpap alma, Parker pepinje, Angol arany téli pármén, kasseli nagy renet, Bánffy Pál I. II. III. zóna, 17 féle.

Körték: Izembart, Józefina, téli esperes, Ferdinánd koronaörökös, = Hardenpont téli vajoncza, Jaminett, nemes kolmár, bolveileri vajoncza I. II. zóna.

Nyári (zöld) Magdolna, nyári király vagy pergamen, torzsátlan vagy Lőrincz-Kovács = nyári Kálmán, Williám = Vilmos vajoncza, erdei vajoncza, Őszi pergamen = császár, Bosc kobakja, Angouleme-i hgnő, Clairgeau (klerzsó) vajoncza, Diel vajoncza, Napoleon vajoncza, charneusei izletes, Six vajoncza, Liegel vajoncza, mindhárom zóna. 21 féle.

Szilvák: Nektárin vagy barack-szilva, besztercei, Viktória nagy zöld ringló, Olasz vagy Fellenberg szilvája, Kirke szilvája, Althán ringlója, Jodoignei ringló, mindhárom zóna. 8 féle.

Cseresznyék: Koburgi májusi cseresznye, I. II. zóna. Werder feketéje, bors ropogós, Lauer mann vagy Napoleon, disznódi füszeres, Dönissen sárga ropogósa, mindhárom zóna. 6 féle.

Meggyek: Korai piros amarella, Spanyolmeggy, északi meggy, Hortenzia királynő, Ostheimi meggy, mindhárom zóna. 5 féle.

Kajszi nek: Nagyszombati vagy nagy magyar legjobb, Brédai, Nány, Ambrózia, Auvergnei I. II. zóna. 5 féle.

Őszi barackok: Korai bibor, korai nagy Mignon. Br Dufour, piros Magdolna, Willermoz, Madame Gouyard, csak az I. zónára. 6 féle.

Kapcsolatosan megemlíteni kívánjuk, hogy évenként kiadatni szokott egyleti köztelki ojtványainkból almát és körtét még kaphatnak, a kik e hó folytán teljesítik megrendeléseiket. Egyéb féle ojtvány már az ősszel elkelvén, azokból drbonként 2 krjával csupán ojtó-gallyal szolgálhatunk. — A megrendeléseket Gamauf egyleti titkár ur nevére kérjük czimezni.

A kertészeti-gyümölcsészeti szakosztálynak 1889. márczius 6-án tartott üléséből.

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi alelnök.

A keverék-trágya.

A kert-gazdaság egyik nélkülözhetlen kelléke a keverék-trágya, vagy mint közönségesen nevezik, komposzt-keverék-trágya és így azért nevezhető helyesen, mert különböző anyagok összekeverése által készül. Minden kert-gazda készíthet magának keverék-trágyát, még az olyan is, ki állatot nem tart, mert az anyag beszerzése semmi költségbe sem kerül, csupán némi munkát s csekély fáradságot igényel. — A kertnek úgy is ritkán jut istálló-trágya, nagyon el kel tehát neki a komposzt, mely annál inkább ajánlható, mivel már át lévén érve, a benne felhalmozott növényi tápanyagok főhatása már az alkalmazás első évében nyilvánul.

A keverék-trágya főalkatrészét a föld képezi, de azontul mindennemű hulladék-anyag czélszerűen felhasználható, mely sajnós, nálunk leggyakrabban felhasználatlanul vész el, vagy szándékosan szóratik el, leggyakrabban a faluk utcáira. — Ily anyagok a hamu és korom, mész, vakolat, vályogfal-törmelék, különösen a salétrom és ammoniákkal itatott istállóféle, házi szemét, udvar és utca-söpredék. Emberi ürülék, az állati hulladékok, a vér, sár, toll, a szarv és köröm, belek, elhullott állatok husa. Kerti és erdei lomb, gaz és gyom, fa-forgács, fűreszpor s több eféle hulladék. A keverék trágyához csak oly gazt ajánlatos felhasználni, mely még magba nem ment át, mert a gyom-félék magvai a legkedvezőtlenebb körülmények között is megtartják csiraképességüket s a trágyázott földet csak elgazosítanak. — A már magba ment gyomot legczélszerűbb azért elégetni s hamuját hordani a komposzt-rakásra.

A keverék trágya készítésére nem elegendő a felsorolt anyagokat összehordani, azt kezelni is kell.

Első tehát, hogy a keverék-trágya helye jelöltessék ki, mely legczélszerűbben egy félre eső magasabb helyen fekdjék, nehogy az esővíz elfussa s esetleg elmossa. — Legyen e hely árnyékos, mely a komposzt tulságos kiszáradását akadályozza. E telepen először 30–40 cm. magasságban föld hintetik el. E czélra minden föld, kivéve a láphomokot, alkalmas. Természetesen mentől jobb földet veszünk, annak értékesebb lesz a keverék-trágya. Czélszerűen használható ide fel az iszap, az árkokból kihányt föld s több eféle. A föld fölé jön hasonló rétegbe mindazon anyag, mely össze gyűjthető s így tovább, míg a halom 1—1½ m. magasságot el nem éri. Az erjedés előmozdítása czéljából a komposztot gyakrabban kell öntözni, mely czélra trágya-levet, a pöczegödőr hig alkatrészét stb. használhatjuk fel. Nem szabad az öntözést tulságba vinni, mert akkor az erjedést nem mozdítja elő, sőt gátolja. A komposztot többször át kell forgatni, az első forgatást 3–4 hónap mulva eszközöljük, azután kissébb időközökben is.

A komposzt akkor tekinthető késznek, ha az ehez használt anyagok már mind elkorhadtak s az egész tömeg barnás fekete színű s televény-földhöz hasonlóan alakult át. Ekkor földrostán áthányatik s a rostán áthullott anyag mint értékes javító trágya, melegágyakhoz, a zöldség és fák trágyázásához felhasználható. Ha azt akarjuk, hogy mindég

legyen kész keverék-trágyánk, úgy két vagy több telepet is kell tartani. Míg az egyik gyűlik, a másik már az átérés stadiumában legyen. A komposzt teljes megérésére egy évet számíthatunk, de ez esetben télen a fagytól óvjuk s azért czélszerű azt rosz melegvezető anyagokkal betakarni.

A keverék-trágya rendes alkalmazásával a kertészkedő örömmel fogja tapasztalni, hogy néhány év mulva kertjének talaja egészen átalakul s az mindinkább televényesebbé változik át. — (Gyüm. füzetek.)

Hagyma termesztés.

Általános szabály, hogy a konyhakertet ott, a hol fiatal zöldség nem állt, ősszel felássuk s ott, a hol szükséges, jó korhadt trágyával megtrágyázzuk, mire tavaszkor a felásott földet, miután felszikkadt, könnyen ágyakra oszthatjuk fel, elegyengethetjük s a veteményezéshez kellően elkészíthetjük. Én 50 cm. széles hagyma-ágyakat szoktam kertemben készíteni (a hosszúság bármilyen lehet) melyeken a kifejlesztett zsinór mellett három kis barázdát vonok a mag befogadására. A barázdákba veteményezett magot letaposom, finom földdel vagy szitált komposzttal mintegy 6 cm. vastagon betakarom s megöntözöm s gondom van rá, hogy ágyaim ki ne száradjanak.

Egy hét mulva hagymám kelni kezd. Miután teljesen kikelt, megkapálom s meggyomlálom. Vetni akkor szoktam, a mikor az idő erre elég alkalmasnak látszik, tehát mártius végétől kezdve.

Ha azt akarjuk, hogy a magból kelt hagyma nagygyá, konyhában használhatóvá nőjön, a növényeket többször meg kell ritkítani, úgy, hogy az egyes növények 6–12 cm. távolságban álljanak egymástól. Az így nevelt hagyma a legfinomabb és legtartósabb. Az érés a fajtól függ, mert van korai és késői. Házi vagy téli szükségletre későbbi fajokat kell veteményezni.

Midőn a hagyma szára megsárgul s lekonyul, a mi rendszeren július végétől vagy augusztus közepéig szokott bekövetkezni, az az érésnek a jele. Ekkor a hagymákat a földből kiszedjük s megszikkadás végett néhány napig az ágyakon hagyjuk, azután pedig szellős, száraz helyre terítjük ki. Ősszel koszorukba fonjuk s esetleg kissé meg is füstöljük, hogy tartósabb legyen s azután fagymentes, szellős helyre aggatjuk, a hol tavaszig kitart. A fenti rendszer mellett, még egy rövidebb ágyra is veteményezzek hagymamagot, de a kikelt növényeket nem ritkítom annyira meg, mint a fentebbieket, hanem egészen sűrűn hagyom. A sűrűn hagyott hagyma természetesen sokkal kissébb marad s legfőllebb a mogyoró nagyságát éri el. De nem is akarom hogy nagyobb legyen. Ezt a kis hagymát miután megért és megszikkadt, összegyűjtöm, vászonzacskóba kötöm s télre a cseléd-szobában a kályha mögé akasztom, időnként felrázom s a zacskót megfordítom, hogy tartalma jól átszáradhasson. Ez az ugynevezett dugvány hagyma. Az átszáradást azért hangsúlyozom különösen, mert a jól átszáradt hagyma nem hajt ki idő előtt. A dugvány-hagymát jól megmivelt

ágyakon szintén sorba dugdosom és komposztal, vagy korhadt galamb- vagy baromfi trágyával megtrágyázom s szorgalmasan gyomlálom. Az egyes hagymák legalább 15 cm. távolságban állnak egymástól s ha jól ápoljuk és gondozzuk, igen nagyra nőnek. Megjegyzem, hogy az ily módon termesztett hagymát előbb kell elfogyasztani, mint a magból neveltet, mert nem oly tartós. —

A filloxera-ügyben

A „fyll. behurcoltatása ellen védekező kolozsvári s illetve erdély-központi bizottság“ márt. 3-án tartott népes gyűlésén újból fölemelte szavát. Id. Bodor Pál biz. elnök gyöngélkedése folytán, a mai ülést Benedek Ferencz, Csizsár József, dr. Davida Leó, Eöry Tivadar, Gamauf Vilmos, Glück József, Harmathy István, Kilin Miklós, Klatroetz János, Pál András, Ritter Gusztáv, Sugár Imre, Szász Lajos, Dr. Szentkirályi Ákos, Zonda László s többek jelenlétében, Gothárd József városi számvevő, veterán szőlész-tekintély vezette.

A kezdet óta történt bizottsági ténykedésekről s ebből folyó eredményről s illetve eredménytelenségről Szentgyörgyi Lajos biz. előadó-alelnök referált kimerítően és teljesen kielégítően. Elmondta ugyanis egyebek közt, hogy mily szépen indítottatott vala be az alapos védekezés Albach polgármester-kir. tanácsos urnak okt. 3-án kiadott hatósági rendelete által; de a melyet br. Orczy belügyér urnak okt. 12-én lecsapott „szabad a vásár“-féle ismert „contra rendelete“, kimondhatlan lelki fájdalomkra — megsemmisített.

A mai gyűlés, az országos tekintélyű Erd. Gazd. Egyet. utján ismételt fölírás-t határozott, — s ebben megkérni a kegyelmes urat, hogy egyetértve Gr. Széchenyi földm. miniszter ural — vegye szívére az erdélyiek helyzetét — minthogy itt még egyáltalában nincs filloxera — s törvény által intézkedjék, hogy az ide való behurcoltatásnak — minden lehető eszközzel és módon gát vettessék.

Tiltson el t. i. lehető legsürgősebben minden inficiált helyről nemcsak szőlőnövényt és annak gyümölcsét, sőt ojtványt, diszcserjét s a szó teljes értelmében minden olyan növényt és anyagot, mellyel ez ijesztő rém behozathatnék az erdélyi részekbe, — lévén itt ugy is elegendő anyag mindenféleből arra, hogy elláthassuk izolált területünket.

Végül, határozottan hangsúlyoztatott, hogy ha még mindig nem lennének kegyesek hajlandóságot mutatni a Miniszter urak az erdélyi kétségbe ejtő állapotok figyelembevételére: kimondhatlan fájó érzetében — kénytelen leend a már számban is nagy tekintélyűvé nőtt bizottság s illetőleg hazarészi közvélemény, jogos és igazságos appellációjával az országgyűléshez fordulni. gy. gy.

Az enyedi cukorgyár ügye.

A Nagy-Enyeden megjelenő „Közérdek“ martius 3-iki száma a következő nagyérdemű közleményt hozza:

A Nagy-Enyeden felállítani tervezett répacukorgyár

ügyében — legilletékesebb forrásból nyert értesülésem szerint új fordulat állott be. Azon üzletemberek ugyanis, kikkel eddig a magas kormány a magyarhoni új cukorgyárak s ezek között az erdélyi gyár létesítése iránt tárgyalásokat folytatott, e téren visszavonultak, a mi a beavatatlanoknál azt a hiedelmet költötte, hogy ekként a tervezett cukorgyárak létesítése egyáltalán megghiusultnak tekinthető. Nekünk, kik mélyen, érezzük annak fontosságát, hogy egy ilyen nagyszabású gyártelep a mi megyei székvárosunk területén emelkedjék, s a kik őszintén tudjuk méltányolni azt az odaadó fáradságot, melyet főispánunk br. Kemény Kálmán s azt az áldozatkész támogatást, melyet városunk és vidékünk gazdaközönsége a gyár létesítése körül kifejtett: örömkökre szolgál megnyugtanni az érdeklődőket, hogy a kormány a visszalépett vállalkozók helyébe újakat talált, a kik amazok szerződési kötelezettségét átvéve, az üdvös kezdeményezést megvalósítják. A napokban alakultak e vállalkozók törvényszékieleg bejegyzett közkereseti társasággá, „Magyar cukoripar részvénytársaság“ czimén. E társaság élén, melyet anyagiakban a hírneves Bleichröder berlini bankháza támogat, a brassói jónevű Czell-czég s egy kiváló cukor-technikus: Steffen Károly állanak. E részvénytársaság megbizottja a napokban tárgyalt a gazdaközönség érdekeinek képviselőjével s meleg szószólójával, főispánunkkal s e tárgyalások a legalaposabb reményt nyujtanak a még fennforgó kissébb jelentőségű differenciák elenyésztetésével arra, hogy a nagyenyedi répacukorgyár a jövő év folyamán felállítatik. Az előzetes tárgyalások annyira benyultak a tavaszba, hogy az idén már nem lehet szó a gyár felállításáról, — de a vállalkozók kötelezték magukat, hogy a nagyenyedi gyár számára szerződésileg kötelezett répatermést az idén brassói gyárakban fogják ugyanoly fizetési feltételek s teljesen díjmentes vasuti szállítás mellett feldolgozni. Az elterjedt tévhírekkel szemben megnyugtató közölhetjük ezeket — s azt hisszük, fölösleges hozzátoldani ama biztositásunkat, (melynek hangsúlyozására illetékes oldalról felhatalmaztattunk), hogy az ügy élén álló br. Kemény Kálmán sokkal többre becsüli a maga és birtokostársai munkáját, hogy sem azt idegen s tőlünk távol álló érdekeknek alárendelné. Másfelől az ügy ismeretén alapuló erős meggyőződésünk az, hogy a vállalatnak e kérdéshez oly fontos érdekei fűződnek, miszerint a fennforgó differenciák tekinteten kívül hagyásáról teljes mérvű kötelezettséget vállal a gyárnak a jövő évben városukban való felállítására, a mikor aztán bizonyára még nagyobb kontingensét csoportosítja maga köré a jövedelmező termelési ág józan művelőinek. —

— Ugyanezen lap martius 10-ik száma a következő rövid közléssel egészíti ki a fentieket:

— A Nagyenyeden építendő cukorgyár ügyét a legjobb sikerrel oldotta meg b. Kemény Kálmán főispán ügybuzgalma. F. hó 7-én Budapesten lett aláírva a szerződés, melyben a vállalkozók kötelezték magukat, hogy a gyárat 1890 ben felépítik, ugy azonban, hogy a f. évben is legalább 2000 hold répa termése legyen biztositva —

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1889. február 28-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Bánffy Ernő, alelnök; Balla Pál, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Szentkirályi Ákos, Jakab László, Eöry Tivadar, Reich Albert, Dr. Hintz György, e. pénztárnok és Gamauf Vilmos, e. titkár.

20. A január 7-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasztván — a mainak hitelesítésére Eöry Tivadar, Szentgyörgyi Lajos és Dr. Szentkirályi Ákos tagtársak kéretnek fel.

21. E. titkár beterjeszti a f. hó 24-én tartott burgonya termelési értekezlet jegyzőkönyvét — tudomásul szolgálván, határoztatott, hogy nagyobb mérvű kísérletek eszközésére a kolos-monostori gazd. tanintézet, valamint a kolozsvári és megyei gazdasági egyletek kéressenek fel, kik vetőburgonya beszerzéséért martius 15-éig a titkári hivatalnál jelentkezhetnek. Egyszersmint választmány gondoskodni fog egy kiváló szakértő által megírandó termelési utasításról, mely az érdekelteknek díjtalanul fog kiosztatni.

22. Elnökség tudatja, hogy miután a jelzálogbank igazgatósága szokás szerint nagyobb számu jelek közül jeleli ki a bizalmi férfiakat, a mult ülésen ajánlott két taghoz még négy volna felterjesztendő — egyhangulag helyeseltetvén, a következők fognak javaslatba hozatni: Báró Bánffy Ernő, Gáál Elek, Dr. Hintz György és Tóth Zsigmond.

23. Elnökség indítványozza, hogy az egylet körül sok érdemeket szerzett Koppély Géza földbirtokos és Schmidt Ferencz cs. és kir. állatorvos urak levelező tagokká választassanak — egyhangulag elfogadtatván, nevezettek a választásról értesítendőek lesznek.

24, 25, 26, 27. Az évdíjas tagokul ajánlott Dr. Berde Béla, Rottler József, Simay Ferencz és Vikol Antal urak — örömmel fogadtatnak és kötelezvényeik bekérendők. Egyszersmint azon tagok, kiknek kötelezvényük az 1888-ik évvel lejárt, annak megújítására lesznek felkérendők.

28. Gámán-nyomda számlája az Erdélyi Gazda 4/IV-éről — 201 frt 28 kral utalványoztatott.

29. Gámán-nyomda számlája az egész évi különféle nyomtatványokról — 100 frt 20 kral utalványoztatott.

30. Elnök indítványozza, hogy taggyűjtés céljából a választmány egy megfelelő egyéniséget küldjön ki azon további megbizással, hogy egyuttal a tagokra rendkívül előnyös biztosítási szerződést, mely az Assicurazioni generalival lett kötve, lehetőleg terjessze, mely utóbbi esetben a kiküldetés költséget az említett biztosító társaság fogja viselni — egyhangulag elfogadtatván, a további intézkedésekre az elnökség kéretik fel.

31. Irodalmi szakosztály bemutatván a II-ik évfolyam előfizetési felhívását, az érdekelt ministeriumokat a pártolásra felkérni indítványozza — úgy a földmivelési, mint a közoktatástügyi nmlgu ministeriumhoz a jelen ülésből indokolt kérvény lesz intézendő a segélyezés érdekében.

32. Méhészegylet köszönetet mond helyiségeink eddigi használatért és azokat jövőre is kéri — teljes készséggel rendelkezésére bocsáttatnak.

33. Ministerium 65429 sz. a. tudatja, hogy méltányolván a tenyészbika beszerzésre irányított törekvéseket, a maga tárczájából a kért 7000 frtot kiutalványozza, minélfogva az idén 14,000 frt lesz e célra fordítható; az anyag első sorban a tordai telepről lévén vásárlandó

34. Ugyanaz 67243 sz. a. kéri, hogy az állami segély egészben kiutalványoztassék-e? vagy pedig a tordai

telep bizonyos összeg erejéig a bikák közvetlen kiszolgáltatására utasíttassék-e? — mindkét magas leirat a legnagyobb köszönettel fogadtatván, ez a nmlgu ministeriumnak külön is kifejezendő lesz. Egyszersmint a módozatok is főbb vonásaikban megállapíttatván, a tenyészbika vásárlás részletes intézésére ad hoc bizottság küldetik ki, mely az elnökségen kívül Báró Bánffy Ernő, Dr. Berde Aron, Reich Albert, Jakab László és Dr. Szentkirályi Ákos tagokból fog állani. E bizottság martius 8-án d. u. 4 órakor fog ülésezni, martius 12-ére pedig a vidéki érdekelteket meghívni, hogy az ügynek minden mozzanata közös egyetértéssel megállapítható s esetleg a vásárlás is mindjárt foganatosítható legyen.

35. Kolozsmegye alispánja tudatja, hogy a megye által tenyészbikavásárlásra megszavazott 2000 frt felsőbb helyben hagyást nyervén, azt kiutalványozta — tudomásul szolgál.

36—37. Teke és Magyar-Palatka községek kérvényei tenyészbikák ügyében — az ad hoc bizottsághoz tétetnek át.

38. E. titkár tudatja, hogy az orsz. gazd. egylet igazgatóságának ajánlata folytán a cukorrépatermelési vezérfonál megírására Szemere Huba lett felkérve, kinek többször módosított és kiegészített kézírata sajtó alatt van — választmány elhatározza, hogy a munka 1000 példányban nyomassék ki ezen megjegyzéssel: „Az erdélyrészi cukorrépatermelőknél díjtalanul felajánlja az erdélyi gazdasági egylet.”

39. Ezen ügygel kapcsolatosan olvassa e. titkár, főispán M. Báró Kemény Kálmán urhoz 149 i. sz. alatt intézett következő megkeresést: „M. főispán ur! Igazgató választmányunk elhatározván, hogy a répatermelésre vállalkozóknak rövid vezérfonalat ad kezükbe, mely a vetés, mivelés, kiszedés stb. munkálataira nézve a legszükségesebb gyakorlati utmutatásokkal szolgáljon, van szerencsénk Méltósággal tiszteletteljesen tudatni, hogy e mű Szemere Huba tollából f. hó végére meg fog jelenni.”

„Miután szándékunk van e vezérfonalat minden egyes leendő termelőnek díjtalanul megküldeni, teljes tisztelettel kérjük Méltóságodat, sziveskedjék azoknak lakás és postával kiegészített névsorát mielőbb hozzánk eljuttatni, hogy az expeditiót ennek alapján pontosan végezhessek.”

„E névsorra különben azért is szükségünk van, mert gazdatársaink közül többeket, kik eddig nem vállalkoztak, kísérleti termelésre óhajtjuk felkérni, kiknek részére külön termelési utasítást fogunk szerkeszteni s szétküldeni.” —

— Ezen megkeresésre február 15-étől kelteve Báró Kemény Kálmán aláírásával a következő válasz érkezett:

„Nagy örömmel vettem az erdélyi gazd. egylet 149 sz. átíratát a répatermelést népszerűen ismertető kis gazdasági vezérfonál kiadását s ingyen szétosztását illetőleg.”

„Az erdélyi gazd. egylet evvel az üdvös határozattal ujabban is fényes tanujelét adta annak, hogy hivatása magaslátán állván, ebben az ujabban felmerült, nagyfontosságú gazdasági kérdésben is az erdélyrészi gazdaközönség oldala mellé áll a maga áldozatkészen nyújtott s becses segítségével.”

„Magam, ki az erdélyrészi répacukorgyár ügyét — latba vetvén parányi erőmet egészen — a megoldásra voltam szerencsés vezethetni, az Egylet ezen felette szükséges támogatását sokszoros hálával fogadom az általam összebtorzott termelő közönség nevében.”

„Felette sajnálom, hogy a termelésre vállalkozottak

névsorát meg nem küldhetem, a mennyiben az a névsor, a szerződésekkel egyetemben a gyári vállalat magán tulajdonaként áll őrizetem alatt mindaddig, míg a vállalat erre jogosult vezetősége azt tőlem át nem veszi.

„Ettől a perctől kezdve az már teljes rendelkezési joggal megy át a vállalat tulajdonába, addig azonban, — a kormánytól nyert megbízatásom s tett ígéreteim szerint a kizárólagos érintkezést a vállalat és a termelők között magamnak vagyok kénytelen fenntartani.”

„Távol állok a privát befolyás féltékenységtől s meg lehet győződve a n. érdemű egyesület, hogy ilyen indulatok nem vezetnek, — mert erős meggyőződésem, hogy vállalt munká a legeredményesebb.”

„Csupán ígéreteim kötnek, — miután azonban felette hasznosnak, becsesnek, sőt majdnem főkérdésnek tartom azt, hogy az Egyesület által kiadandó termelési vezérfonál a termelők kezébe jusson, teljes tisztelettel kérem a n. é. Egyesületet, hogy ama kiadandó művecskéből 420 példányt címzemre, nagy-enyedi főispáni székhelyemre átküldeni kegyeskedjék, a honnan azok az egyes termelők mindenikének hiánytalanul és pontosan expedíáltnak fognak.”

„Fogadja a n. é. Egyesület ismételt köszönetem s ezzel legszivesebb tisztelem őszinte nyilvánítását.”

— Ezen válasz folytán választmány elhatározza, hogy az általa kiadott vezérfonalat közvetlenül és díjtalannal mindazon termelőknek vagy kísérlettevőknek megküldi, kik azt, 5 kros levéljeggy mellékelése mellett a titkári hivataltól kérni fogják.

40. Szövetségbe lépett gazd. egyesületek december 7 iki ülésének jegyzőkönyve — tudomásul szolgál.

41. Országos gazd. egyesület a bab (fuszulyka) terme-

lésre híván fel a figyelmet, több magmustrát küld — lapban közöltetvén, több helyt kísérlet fog tételni.

42. Országos kertészeti egyesület tavaszi virágkiállítását pártolni kéri — tudomásul szolgál.

43. Orsz. tejjgazdasági felügyelő a tejjgazdasági iskolába egyéneket kér küldeni — lapban a gazdaközönség figyelmébe ajánlandó.

44. E. titkár előadja Sigmond Dezső indítványát, mely szerint az egyesület minden év őszén a novemberi vásárkor terménykiállítást rendezzen — az életrevaló eszme örömmel üdvözöltetvén, fogauatosítása a jelen évről csakis pénzügyi tekintetek miatt marad el.

45. Voith Gergely közzgazdasági előadó 1888 évi jelentését küldi be — a szives figyelemért köszönet nyilvánítandó.

46. M. kir. államvasutak gépgyára locomobil és gőzcséplő fényképet küld — az irodában szemlére kitétetnek.

47. Bosányi Endre a biztosítási ügy népszerűsítését célzó röpiratát pártolni kéri — véleményezésre a „Generali” főügynökségéhez tételik át.

48. Szentgyörgyi Lajos a m évben a phylloxera-ügyben tett felterjesztést még mindig válasz nélkül tudja, miért is sürgetni kéri; továbbá a phylloxerás helyekről behozott bokrok, cserjék stb. forgalmát betiltandónak véli — választmány ezen értelemben újabb felterjesztést fog a nmlgu minisiteriumhoz intézni.

Hitelesítik:
Dr. Szentkirályi Ákos,
Szentgyörgyi Lajos,
Eöry Tivadar,

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Budapest	márczius 14	métermáza	750	—	578	600	548	455	—	—	—	—
Brassó	márczius 1	hektoliter	540	350	310	435	190	380	180	120	260	28
Deés	márczius 12	"	580	540	420	—	280	480	270	140	280	32
Fogarás	márczius 8	"	500	440	280	—	180	380	250	130	210	28
Gyula-Fehérvár	márczius 9	"	550	475	400	—	250	375	220	120	230	30
Kézdi-Vásárhely	február 28	"	520	—	315	380	195	390	350	90	240	28
Kolozsvár	márczius 7	métermáza	660	—	480	—	460	485	300	140	300	34
Maros-Vásárhely	márczius 7	"	668	546	490	—	440	442	220	160	250	32
Nagy Szeben	márczius 8	hektoliter	470	350	350	380	210	360	200	110	350	31
Nagy-Várad	márczius 12	"	500	398	348	321	187	350	280	140	320	48
Sepsi-Szt.-György	márczius 11	"	520	490	320	380	180	360	300	100	150	29
Szász-Régen	márczius 14	"	500	455	350	310	175	375	340	210	260	24
Torda	márczius 9	"	500	350	325	300	200	330	300	30	225	28

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.